

DE LA BARRICADA A LA BARRETADA

És ben bé un bestiar prou estrany, aquest de l'intel·lectual. De primer, ningú no sap gaire bé què és i què fa per merèixer aquest vistós apel·latiu. Abans, es creia que n'hi havia prou a escriure coses ben crítiques i criptiques i lluitar contra el franquisme. Però ara, amb la normalitat, molts intel·lectuals d'abans s'han fos, i d'altres ja no estan per romanços o ocupen butaques polítiques «damunt l'herba» del poder. I és que encara és més estranya la relació d'amor, odi i necessitat entre tots dos.

Si costa de definir què és un intel·lectual —no pensem pas ni provar-ho— encara és més difícil d'establir els límits del poder. Sovint es confon poder amb poder polític, quan mai no ha estat el mateix, i avui cada cop menys. Els altres poders, militar, econòmic, especialment aquest últim, són cada cop més grans i més importants.

Això condiciona totalment el paper de l'intel·lectual dins de la societat. Ja no podem parlar en cap cas d'intel·lectuals «independents» perquè, si bé potser ho semblen des del punt de vista polític, el cert és que estan si us plau

per força inserits en una dinàmica econòmica, en una indústria cultural que els utilitza però que al mateix temps els dona un gran ascendent sobre la societat.

Ascendent que es pot dir columna diària d'opinió, vendes de llibres, declaracions televisives, que fan de l'intel·lectual modern una mena d'oracle al qual tot li és consultat. Quan es parla de les actuals relacions entre intel·lectual i poder, a vegades no es pensa que aquell qui ha tingut el privilegi que la societat escolti les seves opinions és també un poder. S'ha acabat, per tant, creure que l'única manera que l'intel·lectual exerceixi el poder és militant en un partit i/o accedint a una regidoria, direcció general o presidència d'alguna entitat de pes.

Intel·lectuals i OTAN

En tenim un exemple ben recent, d'aquest diguem-ne poder de la imatge de l'intel·lectual, i se'ns acosta, segurament, una altra mostra d'aquesta influència que, a vegades, pot semblar il·limitada. El preu que han pagat els intel·lectuals, tant a l'Estat espanyol com en d'altres països, per deixar de ser crítics, els ha estat retornat amb escreix per una societat civil agraïda.

L'exemple del que parlàvem el tenim en la passada campanya del referèndum per la permanència de l'Estat espanyol a l'OTAN. A manca d'altres arguments més sòlids, que han faltat a totes dues parts, els partits, tant els que defensaven el «sí» com els que volien el «no», van córrer a treure, a tall de banderes, els seus intel·lectuals al carrer, en forma de llar-

guíssimes llistes de signatures —com més llargues millor— defensant qualsevol de les dues postures, o fent-los parlar en actes i mítings.

La caça de la signatura

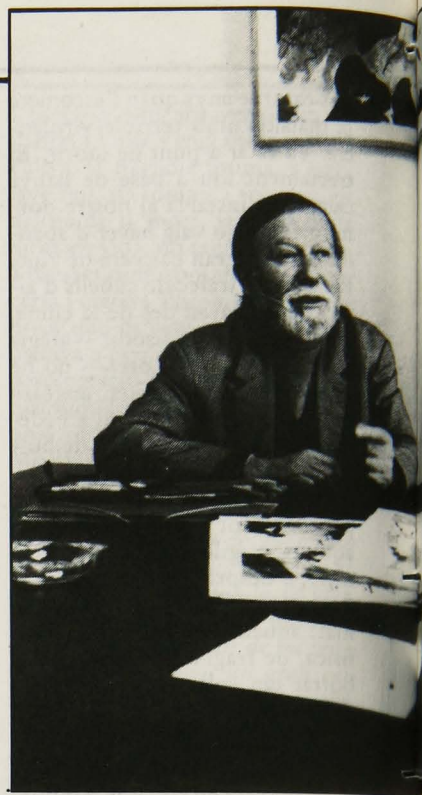
Quan es va obrir la caça de la signatura de prestigi, tots dos contendents volien que les seves armes intel·lectuals fossin més brillants que les dels altres. Els partidaris del no van aconseguir, després d'un acte al Teatre Lliure de Barcelona, el dia 3 de març, una plataforma d'intel·lectuals i professionals de la cultura que semblava destinada a perdurar, de cara a les eleccions legislatives, i que recordava les unions d'intel·lectuals contra el franquisme.

Però després la cosa ha quedat més aviat diluïda. Passada l'experiència, que ha estat profitosa per a alguns, cadascú ha tornat al seu ramat, llegeixi's partit. Això sí, tots tan amics.

S'ha acabat la resistència

I és que, argumenten els uns i els altres, els temps resistencialistes s'han acabat. Fora dels que han plegats hams —també cal tenir en compte que a la contra hi ha gent que juga molt millor—, els altres no fan fàstics a la política, més que res perquè antics companys d'ideologia i de lluita hi són ara al capdavant, i ser crític sempre no pot ser bo per al cos.

La «normalitat» no és que corrompi, pensen, sinó és que cal acceptar les coses com vénen, sense punyetes. Si ens han d'escoltar, si som els nous «bruijots de la tribu», més val oferir alguna cosa a canvi.

Maria Aurèlia Capmany, regidora de Cultura de l'Ajuntament, es manté.

Francesc Candel és dels que viu al marge; Ignasi Riera puja. A baix, Pere Calders, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, es considera un *outsider* per vocació.

PUGEN O ES MANTENEN

(Els «incombustibles»)

—MARIA AURÈLIA CAPMANY. Escriptora. Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona des de 1979.

—IGNASI RIERA. Escriptor. Assessor de l'editorial Laia. Membre, des de començaments d'any, de la comissió de desplegament cultural de la conselleria de Cultura de la Generalitat. Dimiteix de regidor de Cornellà pel PSUC el maig passat.

—ALBERT MANENT. Escriptor. Des de maig de 1980, director general d'activitats artístiques i literàries. Amb el remodelatge de càrrecs de juliol de 1982, director general de difusió cultural, també de la Generalitat.

—MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN. Escriptor. De l'estiu de 1984 al desembre de 1985, membre del Consell Assessor de Cultura de la Generalitat. Destacat participant en la campanya del referèndum OTAN contra la permanència de l'Estat espanyol en aquest organisme, es parlava d'ell com a cap de llista per Barcelona de la Unió de l'Esquerra Catalana (PSUC-ENE), cosa que al final no va ser.

—XAVIER RUBERT DE VENTÓS. Diputat pel PSC-PSOE des de 1982. Filòsof de moda.

—I ALTRES. Aina Moll, Miquel Porter Moix, Pere Portabella, Josep Maria Recasens, etc.

Borsa de valors

I, un cop dins, l'intel·lectual que ara és director general es converteix en un imaginari valor comercial d'intercanvi, d'una no menys imaginària borsa. Els noms poden pujar o baixar, segons el partit que governi. I no més ens referim als valors de l'apartat «polítics», perquè altres valors, els de les «literàries», «editorials», «televisives», «periòdiques», són molt més difícils de controlar.

Cal suposar que tothom deu tenir la seva pròpia borsa de valors, deu fer més cas a una ploma que a una altra, deu llegir més un valor «best-seller» que no un altre. Però, mentrestant, l'intel·lectual malda per ocupar un lloc d'importància en la llista general. I és que, en la nostra societat, a més del factor «ideologia», cal tenir en compte el valor de canvi «interessos».

COMENCEN A PUJAR

(«Nous valors»)

—JOSEP SUBIRÓS. Escriptor. Coordinador de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona des de febrer de 1985.

—ORIOL PI DE CABANYES. Escriptor. Director de relacions culturals de la conselleria de Cultura de la Generalitat des de l'agost de 1984.

—FERRAN MASCARELL. Director de programació i difusió cultural de l'Ajuntament de Barcelona des de l'octubre de l'any passat.

—LLUÍS RACIONERO. Escriptor en alça. Membre de la comissió per a la modernització de la cultura, de la conselleria de Cultura de la Generalitat.

—I, EN GENERAL, els flamants components de les tres noves comissions assessores de la conselleria de Cultura: Vicenç Altaió, Xavier Bru de Sala, Joan Carreras i Baltasar Porcel (encara que aquests dos últims no se'ls pugui incloure, certament, en la nova fornada).

DE BAIXA

(Temporal, tàctica o definitiva)

—MAX CAHNER. Editor i historiador de la literatura, i primer conseller de Cultura de la Generalitat reinstaurada. Actualment, és el comissari del projecte de Teatre Nacional de Catalunya.

—JOSEP BENET. Ex-senador per l'Entesa dels Catalans. Ex-candidat a la presidència de la Generalitat. Ara fa de director del Centre d'Història Contemporània, des de març de 1985.

—TOTS (excepte els repescats, com Bru de Sala) els que formaven part del Consell Assessor de Cultura de l'etapa Rigol: Josep Maria Ainaud, Josep Maria Castellet, Eugenio Trias, i els altres. La majoria no se n'ha anat de la vida pública/política per sempre, sinó que hi tornarà, de segur.

«OUTSIDERS» PER VOCACIÓ

(També podria ser per obligació, necessitat, o imatge, però això és difícil de saber)

—PERE CALDERS. Escriptor. Recentíssim Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. (Per fi).

—FRANCESC CANDEL. Va ser senador de 1977 a 1979. Escriptor.

—JOSEP VICENÇ FOIX. Poeta.

—QUIM MONZÓ. Narrador de moda. No ha acceptat d'estar en la comissió de modernització de la cultura.

—I ALGUNS MÉS, com Pedrolo, Montserrat Roig...

Carles Marqués

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Programa del 28 d'agost al 3 de setembre de 1986

Dijous, 28: 18.00 h.: Atentado antinuclear, Tom Hedegard, 1977. Dinamarca V.E. 20.00 h.: **Thorvaldsen**, Carl Th. Dreyer. **Bjors Winblad**, Frank Paulsen. **Nathalie Krebs**, Gunnar Sneum, **El cuento de mi vida**, Jorgen Roos. Dinamarca V.E. 22.00 h.: **El contrato del dibujante**, Peter Greenaway, 1982. Gran Bretanya V.O.S.E.

Divendres, 29: 18.00 h.: Oriente y Occidente, James Ivory, 1982. Gran Bretanya V.E. 20.20 h.: **El contrato del dibujante**, P. Greenaway, 1982. Gran Bretanya V.O.S.E. 22.00 h.: **La sombra del actor**, Peter Yates, 1983. Gran Bretanya V.E.

Dissabte, 30: 18.00 h.: Los cinco últimos días, Percy Adlon, 1982. R.F.A. V.O.S.E. 20.00 h.: **Atentado antinuclear**, Tom Hedegard, 1977. Dinamarca V.E. 22.00 h.: **Oriente y Occidente**, James Ivory, 1982. Gran Bretanya V.E.

Diumenge, 31: 18.00 h.: La sombra del actor, Peter Yates, 1983. Gran Bretanya V.E. 20.00 h.: **Detrás de la puerta**, Liliana Cavani, 1982. Itàlia V.E. 22.00 h.: **Los cinco últimos días**, Percy Adlon, 1982. R.F.A. V.O.S.E.

Dilluns, 1: 18.00 h.: Detrás de la puerta, Liliana Cavani, 1982. Itàlia V.E. 20.00 h.: **Gritos a ritmo fuerte**, Fernando Lopes, 1964. Portugal V.O.S.E. 22.00 h.: **Gritos a ritmo fuerte**, José M.ª Nunes, 1983. Catalunya.

Dimarts, 2: 18.00 h.: Un quinteto a lo loco, Mario Monicelli, 1983. Itàlia V.E. 20.00 h.: **Gritos a ritmo fuerte**, José M.ª Nunes, 1983. Catalunya. 22.00 h.: **El grito**, Jerzy Skolimowski, 1978. Gran Bretanya V.O.S.E.

Dimecres, 3: 18.00 h.: El grito, Jerzy Skolimowski, 1978. Gran Bretanya V.O.S.E. 20.00 h.: **Cita en Bray**, André Delvaux, 1971. Bèlgica V.O.S.E. 22.00 h.: **Un quinteto a lo loco**, Mario Monicelli, 1983. Itàlia. V.E.

Travessera de Gràcia 63. Telèfon: 201 29 06